

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою **Міжнародний банківський бізнес**
(назва освітньої програми)

на тему: **«Формування та використання золотовалютних резервів
НБУ»**

Виконавець:

студент заочного факультету
Громада Олександр Павлович

(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Науковий керівник:

Гаркуша Юлія Олександрівна
К.е.н., доцент.
(науковий ступінь, вчене звання)

(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Одеса 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Золотовалютний резерв (ЗВР) України є важливим індикатором і важелем впливу на стан економіки. Він має забезпечувати стабільність грошової системи і фінансів країни, бути показником збалансованості та ефективності економіки. Золотовалютні резерви є одним з елементів фінансової системи держави і призначені для забезпечення фінансової стабільності в широкому розумінні. Їх можна розглядати в контексті національної безпеки, економічної безпеки і, зокрема, фінансової безпеки в контексті сприяння сталому економічному розвитку, забезпечення національному банку країни інструментарію та ресурсів для реалізації монетарної політики і регулювання фінансово-банківської сфери, забезпечення фінансової стабільності тощо. Одним із шляхів покращення економічної ситуації в Україні є збільшення золотовалютних резервів країни. За рахунок збільшення ЗВР України можна стабілізувати курс національної валюти. Золотовалютні резерви України потребують пошуку нових концептуальних підходів до управління ними. Управління золотовалютними резервами країни є органічною складовою валютної політики центрального банку, що безпосередньо впливає на можливості ефективного використання ним основних інструментів валютного регулювання та забезпечення стабільності національної валюти, (підтримувати на потрібному рівні попит і пропозицію на них та обмінний курс національної валюти). Це обумовлює необхідність розробки основних принципів і умов ефективного управління золотовалютними резервами України. У зв'язку з викладеним дослідження сучасних тенденцій у формуванні золотовалютних резервів у світі та в Україні видається вкрай важливим.

З-поміж багатьох досліджень сутності золотовалютних резервів, їхньої структури та динаміки, оптимального обсягу та ефективності управління як зарубіжних, так і вітчизняних учених виокремимо праці О. Береславської, О. Боришкевич, В. Васильєва, Є. Власенко, О. Дзюблюка, А. Гальчинського, В. Задорожного, В. Козюка, Н. Стеценко, В. Стельмаха, Н. Кравченко та ін.

Метою кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних засад й розробка на цій основі практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу формування та використання золотовалютних резервів НБУ.

Реалізація мети дослідження передбачає постановку та вирішення таких завдань:

- розглянути теоретичні основи формування та використання золотовалютних резервів центрального банку країни;
- дослідити правовий режим процесу формування та використання золотовалютних резервів;
- провести аналіз структури та динаміки золотовалютних резервів НБУ;

- провести оцінку валютних інтервенцій НБУ;
- проаналізувати достатність золотовалютних резервів України;
- дослідити зарубіжний досвід формування та використання золотовалютних резервів центральних банків;
- розглянути проблеми та представити шляхи вирішення процесу формування та використання золотовалютних резервів НБУ.

Об’єктом дослідження є фінансові відносини, що виникають в процесі формування та використання золотовалютних резервів центральних банків.

Предметом дослідження є теоретичні і практичні аспекти формування та використання золотовалютних резервів центральних банків.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, а саме: аналізу й синтезу – з метою дослідження сутності золотовалютних резервів; систематизації та класифікації – для виділення методів та інструментів управління золотовалютними резервами; порівняння – для здійснення порівняльного аналізу формування золотовалютних резервів у зарубіжних країнах і в Україні; узагальнення результатів – при формуванні висновків.

Інформаційною базою дослідження є офіційні статистичні дані Національного банку України, Державної служби статистики України, законодавчі акти, постанови Національного Банку та Кабінету Міністрів України, Світового Банку, Європейського банку реконструкції та розвитку, Міжнародного валютного фонду, напрацювання вітчизняних і зарубіжних учених з проблем формування та використання золотовалютних резервів центральних банків, що містяться у монографіях, спеціальній науковій літературі, матеріалах наукових і науковопрактичних конференцій та семінарів, мережі Інтернет.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці рекомендацій, спрямованих на удосконалення формування та використання золотовалютних резервів центральних банків.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти формування та використання золотовалютних резервів»** розглядаються теоретичні засади, формування та використання золотовалютних резервів центрального банку країни, правовий режим процесу формування та використання золотовалютних резервів.

У другому розділі **«Оцінка стану золотовалютних резервів України»** проведено аналіз структури та динаміки золотовалютних резервів НБУ за 2016–2020 рр., оцінку валютних інтервенцій НБУ, проведено оцінку оптимального розміру ЗВР в Україні за 2011-2020 роки

У третьому розділі **«Удосконалення процесу формування та використання золотовалютних резервів»** досліджено зарубіжний досвід формування та використання золотовалютних резервів центральних банків та розглянуто можливість його імплементації у вітчизняну практику, розроблено шляхи удосконалення процесу формування та використання золотовалютних резервів.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Золотовалютні резерви – офіційні централізовані запаси резервних високоліквідних активів, які використовуються для міжнародних розрахунків країн, погашення зовнішніх боргових зобов'язань, регулювання ринкових валютних курсів національних грошових одиниць. Золотовалютні резерви є необхідним елементом у розпорядженні фінансових органів, який слугує для захисту економіки від зовнішніх шоків. Формування та ефективне управління золотовалютними резервами держави є важливим завданням, поставленим перед НБУ. Накопичення золотовалютних резервів є основною умовою забезпечення реалізації державної економічної політики. Задля ефективного управління золотовалютними резервами України важливим етапом є їх планування. Формування оптимальної структури золотовалютних резервів Національним банком дає йому змогу належним чином виконувати власні функції з регулювання валютних відносин, передусім у плані підтримання зовнішньої стабільності національних грошей і рівноваги платіжного балансу.

2. Правовий режим золотовалютних резервів потребує жорсткого державного регулювання, що забезпечує йому особливе місце в системі правового регулювання банківських резервів. Золотовалютні резерви як централізовані державні фінанси на сьогодні не мають системного втілення в законодавстві. Варто зазначити, що аналізована категорія як механізм забезпечення національної безпеки держави є важливою і потребує усунення цих прогалин у правовому регулюванні.

3. В умовах соціально-економічних трансформацій золотовалютні резерви (ЗВР) будь-якої держави виступають гарантом не лише внутрішньої, але й зовнішньої стабільності національної валюти. На рівні законодавства України лише Правління НБУ має право приймати рішення щодо мінімального розміру золотовалютних резервів Національного банку та здійснювати управління золотовалютними резервами. Цей орган також регулює імпорт та експорт капіталу. Золотовалютні резерви Національного банку станом на 01.01.2021 р. становили 28,821 млрд дол. США. Зазначимо, що з 2011 до 2020 рр. обсяги золотовалютного резерву знизились: з 31,795 млрд дол. США до 29,133 млрд дол. США. За досліджуваний період (2011–2021 рр.) найбільше падіння обсягів золотовалютного резерву відбулося у 2014 р., яке становило за абсолютним показником 12,88 млрд дол. США, а за відносним – майже 64% скорочення порівняно з обсягами 2013 р. Падіння резервів НБУ в цей період значною мірою пов'язане з бажанням втримати курс гривні. Зміна вектора грошово-кредитної політики НБУ в напрямку таргетування інфляції, що передбачає вільне курсоутворення, дала поштовх до нарощування золотовалютних резервів країни. Так, у 2015 р. резерви зросли на 76,5%, у 2016 р. – на 16,8% та у 2017 р. – на 21%. На кінець 2020 року золотовалютні резерви зросли до 29,133 млрд дол. США.

Структура золотовалютного резерву в період 2014–2017 рр. не зазнала великих змін. Найменшу питому вагу в офіційних резервних активах НБУ займає резервна позиція в МВФ, що становить менше 0,1%. Найбільшу питому вагу становлять активи в іноземній конвертованій валюті (понад 90%), які представлені цінними паперами та валютними депозитами. Частка монетарного золота (включаючи золоті депозити та золоті свопи) – зменшилася з 6,06% у 2016 р. до 5,44% у 2020 р. Також знизилась частка СПЗ – із 17,4% до 0,02% відповідно.

Дослідження показали, що серед джерел формування золотовалютних резервів жодне не має вагомого впливу на їх збільшення. Власними джерелами формування ЗВР є розподіл прибутку Національного банку України та емісія коштів. Вигідність розподілу прибутку так само, як і емісії, пояснюється тим, що за ці кошти не потрібно платити в майбутньому. Хоча запозичення коштів і має вагомий вплив на стан золотовалютних резервів України, але не варто забувати, що ці кошти потрібно в майбутньому повертати та ще й сплачувати за них відсотки, що в результаті призведе до зменшення золотовалютних резервів. Отже, неможливо досягти вагомого збільшення резервів за рахунок їх джерел формування. Збільшувати резерви потрібно за рахунок ефективного управління ними. Для підтримання принципів максимальної ліквідності та збереження резерви мають розміщуватись у фінансові інструменти з низьким рівнем кредитного ризику. Тому центральний банк країни не лише формує оптимальну структуру золотовалютних резервів, а й вирішує питання їх оптимального розміру, оскільки занижений обсяг офіційних валютних резервів погіршує платоспроможність країни на світовому ринку й обмежує регулятивні можливості держави в монетарній сфері, а завищений – призводить до заморожування значної частини національного багатства країни на тривалий період. Тому виникає необхідність визначення оптимального обсягу золотовалютного резервного фонду.

4. В умовах нестабільності світових фінансових ринків, зовнішніх ризиків та невизначеностей, а також лібералізації валютних відносин та переходу до режиму плаваючого валютного курсу в Україні посилюється роль валютних інтервенцій та вивчення світового досвіду застосування цього інструменту валютної політики

Національний банк під час визначення політики валютних інтервенцій враховує такі чинники:

1) необхідність накопичення міжнародних резервів та їх підтримки на рівні загальноприйнятих критеріїв достатності для підвищення стійкості фінансової системи та економіки України до несприятливих подій і поліпшення сприйняття ризиків іноземними та внутрішніми інвесторами;

2) незначні глибина та ліквідність валютного ринку, що зумовлюють необхідність ситуативної участі Національного банку в нівелюванні дисбалансів між попитом і пропозицією та уникненні проявів дисфункції ринку;

3) проведення монетарної політики на основі режиму інфляційного таргетування в умовах значного ефекту перенесення змін обмінного курсу на інфляцію.

Валютні інтервенції є важливою умовою впровадження режиму інфляційного таргетування в Україні як основного напрямку реалізування монетарної політики. Крім цього, валютні інтервенції Національного банку України як інструмент валютної політики є доповненням до режиму інфляційного таргетування, оскільки їх завдання в середньостроковій перспективі підтримують мету НБУ із досягнення цінової стабільності. По-перше, валютні інтервенції виконують допоміжну роль щодо основного інструменту валютної політики – відсоткової ставки. По-друге, Національний банк України не протидіє основним тенденціям валютного ринку, зумовленим кон'юнктурою цього ринку. Їх функція зводиться лише до згладжування тимчасових впливів, які ці тенденції справляють на валютний ринок. Тобто валютні інтервенції Національного банку України повинні впливати на величину коливань валютного курсу та швидкість, але не змінюють напрям його руху. Отже, валютні інтервенції Національного банку України є допоміжним інструментом режиму інфляційного таргетування, завдання яких у середньостроковій перспективі – підтримання цілі досягнення НБУ цінової стабільності. У міру лібералізації валютного законодавства Національний банк України планує зменшувати роль, масштаби та частоту валютних інтервенцій. Тактика проведення валютних інтервенцій не тільки не суперечить принципам інфляційного таргетування, але й вписується у світову практику. В умовах нестабільності зовнішнього та внутрішнього середовищ функціонування економіки України послідовна політика проведення валютних інтервенцій у поєднанні з іншими інструментами є однією із основних умов забезпечення сприятливого реального ефективного обмінного валютного курсу (Real effective exchange rate – REER) в Україні. Узгоджене комбінування фіскальної, валютної та зовнішньоекономічної політики є запорукою стійкого зростання економіки будь-якої країни.

5. Важливим питанням управління ЗВР є визначення оптимального їх розміру. Занижений їх розмір послаблює платоспроможність країни на зовнішніх ринках та обмежує регулятивні можливості у грошовій сфері. При завищеному обсягу ЗВР відбувається «заморожування» значної частини національного багатства країни на тривалий проміжок часу. Оцінка оптимального розміру ЗВР в Україні за 2011-2020 роки за критерієм забезпечення національної грошової одиниці обсяг ЗВР є достатнім, окрім періоду 2012-2015 років. Рівень заборгованості за короткостроковими зовнішніми зобов'язаннями є ключовим прогностичним показником фінансової кризи. Тому, критерій А. Грінспена та П. Гвідотті широко використовується в багатьох країнах світу. Якщо за критерієм покриття імпорту обсяг ЗВР в Україні був достатнім, то за цим критерієм їх розмір з 2008 року не є оптимальним. Недостатність ЗВР в Україні також підтверджує критерій Я. Редді. За ним, протягом 2011-2020 років обсяг ЗВР є недостатнім для

забезпечення міжнародних розрахунків, обслуговування зовнішнього боргу та підтримання курсу національної валюти. Критерій О. де Бюфорта та Е. Кептейна підтверджує висновки за критерієм покриття імпорту і показує, що ЗВР в Україні було недостатньо лише в 2012-2014 роках. У 2016 році ЗВР в Україні вистачає для покриття імпорту за 3 і 4 місяці (критерій покриття імпорту), грошової бази (критерій забезпечення національної грошової одиниці) та 30 % від обсягу грошового агрегату М2 (критерій О. де Бюфорта та Е. Кептейна). Проте, їх не достатньо для покриття короткострокового зовнішнього боргу (критерій А. Грінспена та П. Гвідотті, Я. Редді).

Важливим завданням є не лише визначення оптимального розміру ЗВР, а й забезпечення їх диверсифікації. Тобто, до складу ЗВР доцільно включати різні активи, що дозволить знизити ризики знецінення. Накопичення ЗВР є вагомим умовою забезпечення реалізації державної економічної політики. При формуванні та управлінні ЗВР не потрібно прагнути збільшувати обсяг, а важливо забезпечити його оптимальну величину. Формування оптимальної структури ЗВР дає змогу НБУ належним чином виконувати власні функції з регулювання валютних відносин, передусім у плані підтримання зовнішньої стабільності національної грошової одиниці і рівноваги платіжного балансу.

Отримані результати визначення ефективності управління ЗВР України за відомими критеріями достатності ЗВР держави вказують на незадовільні показники обсягів ЗВР України за винятком критерію В. Редді, якого дотримується НБУ у процесі формування ЗВР держави. Критично низькі обсяги ЗВР України за критеріями Гвідотті – Грінспена, Війнхольдса – Каптейна та іншими критеріями, рекомендованими МВФ, протягом аналізованого періоду яскраво ілюструють системну кризу національної економіки України у період 2013–2015 рр., що характеризується негативними діловими очікуваннями суб'єктів підприємницької діяльності та недовірою населення до фінансово-банківських інститутів держави.

6. Україна сьогодні переживає найтяжчі часи за всю історію незалежності. Війна на Сході, анексований Крим, знищені шахти і потужні заводи, розірвані економічні зв'язки, корупція у вищих ешелонах влади, національна економіка у критичному стані, валютних надходжень від продажу лімітованих товарів обмаль і необхідність віддавати відсотки від попередніх запозичень, які становлять половину бюджету країни. Як і в усіх країнах із перехідною економікою, структуру золотовалютних резервів становлять іноземні валюти, переважно долари США і євро. Отже, за різними критеріями оцінки ЗВР ми бачимо різні рейтинги. Китай, що зміг акумулювати майже третину загальносвітових ЗВР, є незаперечним лідером за накопиченими міжнародними резервами. Але за темпом приросту ЗВР лідирує суто «банківська країна» – Швейцарія. Розподіл перших 20-ти країн світу за обсягами ЗВР є результатом концентрації лівової частки їх у дуже обмеженому колі країн-лідерів. За першими шістьма країнами (Китай, Японія, Швейцарія, Саудівська Аравія, США, Росія) йдуть, переважно, нові індустріальні країни (НІК) – Індія, Південна Корея, Бразилія, Сінгапур, Таїланд, Мексика, Індонезія). Досить компактну групу країн створюють старі

високорозвинені країни – Німеччина, Франція, Італія, Велика Британія. Симптоматична поява у двадцятці Чехії, Польщі та країни хай-тек Ізраїлю. Таким чином у світових ЗВР відокремлюються групи (клуби) країн за особливими соціально-економічними типологічними рисами.

Золото у складі золотовалютних резервів держав разом із ЗВР в цілому, як і раніше виконує функції стабілізації національних валют, а також стратегічних фінансових активів, використання яких пов'язується з надзвичайними обставинами як в економічній сфері, так і поза нею. Просторово-часові зміни частки золота у ЗВР першої 20-ки є результатами дії історичних (генетичних) факторів та традицій, по-перше, по-друге кризових станів, волатильності динаміки економіки тощо. У більшості розвинених країн в ЗВР висока частка золота. Найбільшим власником золотого запасу є США. Американська валютна стратегія традиційно була спрямована на накопичення золота, особливо в умовах, коли долар мав офіційний статус резервної валюти. Це пов'язано з тим, що золото використовується США як спосіб зробити долар більш стабільним. Європа також ще з давніх часів зберігає у золоті більше 50% своїх ЗВР.

Для забезпечення економічної стабільності та реальної незалежності Україні необхідно розробити довгострокову «золоту політику», побудовану на урахуванні національних інтересів, що дозволить пов'язувати в єдине ціле питання внутрішньої та зовнішньої політики. Дослідження слід спрямувати на пошук шляхів підвищення рівня міжнародних резервів та частки золота в них. Заключний висновок – просторово-часові зміни ЗВР країн світу обумовлені глибинними процесами соціально-економічної конвергенції/дивергенції що потребує подальших досліджень.

7. Формування та ефективне управління золотовалютними резервами держави є важливим завданням, поставленим перед НБУ. Накопичення золотовалютних резервів є основною умовою забезпечення реалізації державної економічної політики. Задля ефективного управління золотовалютними резервами України важливим етапом є їх планування. При формуванні та використанні золотовалютного резерву треба виходити не тільки з того, що він повинен бути якомога великий, скільки з того, що він має бути оптимальний. Формування оптимальної структури золотовалютних резервів Національним банком дає йому змогу належним чином виконувати власні функції з регулювання валютних відносин, передусім у плані підтримання зовнішньої стабільності національних грошей і рівноваги платіжного балансу.

Головним завданням центрального банку в процесі реалізації валютної політики, в тому числі й НБУ, є ефективне управління офіційними золотовалютними резервами.

Основними проблемами формування та управління ЗВР в Україні є:

– відсутність чіткого законодавчого регулювання (в ЗУ «Про НБУ» лише декілька статей стосуються ЗВР, в яких визначається суб'єкт-розпорядник ЗВР, структура ЗВР, джерела наповнення та напрями використання ЗВР);

– закритість інформації щодо структури ЗВР (не подається інформація про обсяг резервів в розрізі валют, депозитів, цінних паперів та ін.);

– недоступність інформації щодо методик, які використовуються для розрахунку оптимального обсягу ЗВР та їх структури;

– відсутність підбору оптимального співвідношення складу резерву, що створює загрозу істотних кредитних ризиків.;

– закритість інформації щодо структури ЗВР (в розрізі валют, депозитів, цінних паперів та ін.);

– достатній рівень диверсифікації резервних активів;

– низький рівень валютної диверсифікації, оскільки переважна частина міжнародних резервів України номінована у доларах США

Перспективними шляхами вирішення існуючих проблем може стати:

– збільшення частки інших окрім долара валют;

– збільшення обсягів операцій з цінними паперами, що забезпечить умови для хеджування валютних ризиків, а також надасть можливість отримання доходів і додаткового нарощування резервів;

– розробка нормативних актів, які б прозоро визначали правила розміщення, використання золотовалютних резервів та відповідальність за їхнє цільове спрямування;

– припинення використання ЗВР як єдиного фактору впливу на обмінний курс гривні, що лише зумовлює їх скорочення. Стабілізувати курс національної валюти необхідно шляхом застосування усіх інструментів грошово-кредитної та фіскально-бюджетної політик;

– узгодження взаємодії між центральним банком та урядом в питаннях ЗВР, тобто чіткого розмежувати цілі, функції і відповідальності;

– збільшення обсягів операцій з цінними паперами, кількості золота як стабілізуючого активу;

– припинення використання ЗВР як єдиного фактора впливу на обмінний курс гривні, що лише зумовлює їх скорочення;

– зменшення долларової залежності.

Валютна лібералізація є напрямом збільшення рівня достатності золотовалютних резервів України. Напрямок валютних інтервенцій НБУ має виражену сезонність і через це може бути індикатором динаміки руху цін на українському міжбанківському валютному ринку. Перехід НБУ від купівлі іноземної валюти до її продажу буде означати, що короткостроковий баланс (до 6 місяців) між покупцями та продавцями іноземної валюти змістився в бік покупців, що за законом попиту і пропозиції призведе до зростання цін. І навпаки, перехід НБУ від продажу іноземної валюти до її купівлі за аналогією означатиме, що ціни на іноземну валюту знижуватимуться. З метою розвитку міжбанківського валютного ринку України та його переходу на самобалансування НБУ рекомендовано поступово зменшувати рівень власної участі у міжбанківському валютному ринку та активізувати ринкові методи згладжування короткострокових та сезонних дисбалансів у структурі попиту та пропозиції іноземної валюти (збільшення повноважень приватних

банків через підвищення нормативу довгої та короткої валютних позицій, форвардні контракти, деривативи тощо).

У сучасних макроекономічних українських реаліях валютні інтервенції є важливим інструментом НБУ, що безпосередньо впливає на ліквідність міжбанківського валютного ринку та динаміку вартості національної грошової одиниці, а тому економічна доцільність та соціальна узгодженість відіграватиме суттєву роль у досягненні та визнанні кінцевого успіху. З метою своєчасного інформування населення та наукових кіл щодо дій у сфері валютних інтервенцій Національному банку України рекомендовано деталізувати та збільшити інформаційно-аналітичні публікації з цієї тематики, включаючи статистичні дані щодо валютних інтервенцій шляхом запиту найкращого курсу. Крім того, повна, прозора та своєчасна інформація може стати поштовхом для міжбанківського валютного ринку України до прогресу в бік досягнення стану ефективного ринку.

АНОТАЦІЯ

Громада О. П. «Формування та використання золотовалютних резервів НБУ».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою «Міжнародний банківський бізнес». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2021.

У роботі розглядаються теоретичні засади, формування та використання золотовалютних резервів центрального банку країни, правовий режим процесу формування та використання золотовалютних резервів. Проведено аналіз структури та динаміки золотовалютних резервів НБУ, оцінка валютних інтервенцій НБУ, достатності золотовалютних резервів України.

Досліджено зарубіжний досвід формування та використання золотовалютних резервів центральних банків та розглянуто можливість його імплементації у вітчизняну практику, розроблено шляхи удосконалення процесу формування та використання золотовалютних резервів.

Ключові слова: золотовалютні резерви, Національний банк, валютні інтервенції, достатність золотовалютних резервів, резервні активи в іноземній валюті

ANNOTATION

Hromada Oleksandr. «Formation and use of gold and foreign exchange reserves of the NBU».

Qualifying work for the bachelor's degree in specialty 072 «Finance, Banking and Insurance» in the educational program «International Banking Business». - Odessa National Economic University. - Odessa, 2021.

The paper considers the theoretical principles, formation and use of gold and foreign exchange reserves of the central bank of the country, the legal regime of the process of formation and use of gold and foreign exchange reserves. An analysis of the structure and dynamics of the NBU's gold and foreign exchange reserves, an assessment of the NBU's foreign exchange interventions, and the adequacy of Ukraine's gold and foreign exchange reserves was conducted.

The foreign experience of formation and use of gold and foreign exchange reserves of central banks is studied and the possibility of its implementation in domestic practice is considered, the ways of improvement of the process of formation and use of gold and foreign exchange reserves are developed.

Key words: gold and foreign exchange reserves, National Bank, foreign exchange interventions, sufficiency of gold and foreign exchange reserves, reserve assets in foreign currency